

Posudek disertační práce

Richard Vašek: Prezident Masaryk jako anonymní publicista (1918- 1935)

Recenzovaná disertační práce je věnována identifikaci textů, které Masaryk napsal, inicioval, popřípadě mohl napsat a iniciovat, jež však nebyly uveřejněny. O tom, že identifikace anonymní publicistiky prezidenta Masaryka je vysoce potřebná a oprávněná nemůže být pochyby. Sám tak často frekventovaný termín "Masarykova republika" odráží jak v historickém povědomí je "první republika" pevně spojena s Masarykovým jménem. A tak identifikace Masarykových anonymních textů představuje zároveň podstatný příspěvek k rekonstrukci ideového klimatu v politické elitě Republiky československé. Soudím, že "skrytý Masaryk" je skutečně mimořádný fenomén- těžko by se v Evropě (a jistě i ve světě) hledal případ, že by hlava státu tak silně rozvíjela anonymní "skrytou" politicky vysoce relevantní publicistiku. (Autor použil na jednom místě výstižný termín "paralelní publicistika".) Záměr disertační práce tuto prezidentovu utajenou publicistiku evidovat, identifikovat, analyzovat, interpretovat je naprosto odůvodněný, protože směřuje k objasnění a znázornění nejen tvůrčího profilu Masaryka, ale i k porozumění a vyjasnění obrysů a náplně frekventovaného pojmu "Hrad". Obsah recenzované disertace daleko přesahuje první představu, kterou si čtenář snad mohl utvořit, když si přečte její název- nejde jen o bezpečné zjištění, který text Masaryk napsal a který nikoliv, ale o celý proces jak Masarykovy anonymní texty vznikaly, jaké mechanismy vedly k jejich vzniku, kdo se na jejich vzniku a publikování podílel, jakou cestou se dostávaly na veřejnost- jak vypadal celý "mechanismus" kterým "Hrad" působil. Důsledkem takového pojetí a chronologického rozsahu je i složitá struktura práce. První kapitola "Politická publicistika" (dále členěná do čtyř podkapitol) se zabývá těmi politicky nejrelevantnějšími, aktuálními Masarykovými anonymními texty, a je proto tématicky i chronologicky různorodá. Podkapitoly 1 a 2 se týkají existenčních problémů vznikajícího státu (poměr k bolševickému Rusku, komunistickému hnutí v ČSR, poměr k německé menšině) podkapitoly 3 a 4 pak spory s "pravíci" (v Masarykově pojetí s "mladočechy" a osobně zejména s K. Kramářem) o pojetí čsl. státu, jeho orientaci a proslavené "zásluhy na jeho vzniku. (má podobu, Druhá kapitola "Zájmy literárněvědné a filozofické" se věnuje Masarykovou anonymní převážně literárně kritickou publicistikou. Zejména počet Masarykových literárních recenzí jak jej ukazuje tabulka "Neuveřejněné literární recenze T.G. Masaryka, je, aspoň pro mne, překvapivý Třetí kapitola "Lidé kolem Masaryka" je daleko nejrozsáhlejší a také nejčlenitější. (13 podkapitol) Vlastně je zde předváděno jak vypadal fenomén, kterému se říkalo "Hrad"- okruh lidí, kteří se podíleli na vzniku textů (disertant píše, že některé lze označit za "spoluautory") a kteří se podíleli na umístění prezidentových článků do tisku. Čtvrtá kapitola "Přehledy a přílohy" podává jednak přehled Masarykových anonymních článků, jednak přehled novinářských zkratk a šifer, jež byly u těchto článků použity a zároveň přehled ve kterých novinách byly uveřejněny. Při pohledu na počet anonymních textů, které Masaryk v jednotlivých periodících uveřejnil, bych téměř řekl, že aspoň Čas, Národní osvobození a Přítomnost lze označit za "Hrad" v širším slova smyslu. Pátá kapitola "Epilog. (Spory o Masarykovu anonymní publicistiku z let 1937- 1938)." Werstadtovo publikování Masarykových anonymních statí jež vznikly v letech 1922- 1924 let v XIII. ročníku "Naší revoluce" autor disertace oprávněně a výstižně charakterizuje jako "druhý život" Masarykovy anonymní publicity. Spory, které Werstadtovův publikační počín disertant uvádí a charakterizuje. Např. mně tato kapitola vysvětlila stará vzpomínka: když jsem měl v dubnu roku 1968 možnost se s dr. Werstadtem setkat, tak mně zarazelo jak často kritizoval V. Škracha za způsob jak vydával Masarykovy texty. V dubnu 1968 mně to připadalo podivné, teď teprve vidím jak ostré to střetnutí v roce 1937 bylo.

Recenzovaná disertace má vynikající úroveň. Má všechno, co vědecká práce má mít: vysoce nosné téma, vytýčení sledovaných cílů, pečlivá (jistě velmi náročná) heuristika, pečlivá a nápaditá práce s prameny i literaturou, odpovědné a vyvážené zpracování, přesvědčivé závěry, texty i literárně, stylisticky kultivované a zajímavé. A hlavně: poznání o Masarykovi, jeho tvůrčím naturelu a temperamentu, poznání fenomenu "Hrad" a celého mechanismu jeho působení, výrazně pokročilo. Je to vskutku velmi přínosná práce. Patří k mé ctižádosti posuzovatele, že se i u výborných prací snažím najít aspoň nějakou chybičku nebo pochybnost. V tomhle případě se mi to nepodařilo. Nenašel jsem ani chybu korektorskou. Přínosnou práci Richarda Vaška "Prezident Masaryk jako anonymní publicista (1918- 1935)" doporučuji k obhajobě.

Docent PhDr Jan Galandauer, DrSc